

بررسی ویژگی های انواع المان و مجسمه های شهری

فرشید الماسیه

کارشناس مهندسی کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان، ایران.

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی ویژگی های انواع المان و مجسمه های شهری انجام شد. روش تحقیق کتابخانه ای با استفاده از کتب، مقالات و پایان نامه ها و... انجام گرفت. بررسی ویژگی های المان و مجسمه های شهری نشان می دهد که این عناصر نه تنها به زیبایی و جذابیت فضاهای عمومی کمک می کنند، بلکه نقش مهمی در ایجاد هویت شهری و تقویت حس تعلق به مکان دارند. المان ها و مجسمه های شهری به عنوان نمادهای فرهنگی و تاریخی، می توانند داستان ها و روایت های محلی را به تصویر بکشند و ارتباط عمیق تری میان ساکنان و محیط اطرافشان برقرار کنند. توجه به ویژگی های المان و مجسمه های شهری به طراحان و برنامه ریزان شهری این امکان را می دهد که فضاهای عمومی را به مکان هایی جذاب، کارآمد و معنادار تبدیل کنند. این عناصر نه تنها به زیبایی شناسی شهری کمک می کنند، بلکه به عنوان ابزاری برای تقویت ارتباطات اجتماعی و فرهنگی در جامعه عمل می کنند. بنابراین، سرمایه گذاری در طراحی و اجرای المان ها و مجسمه های شهری می تواند به بهبود کیفیت زندگی شهری و ارتقاء تجربه کاربری در فضاهای عمومی منجر شود.

واژه های کلیدی: شهر، المان، مجسمه های شهری، شهرداری

مقدمه

مجسمه‌ها و المان‌های شهری به عنوان عناصر کلیدی در طراحی و شکل‌دهی به فضاهای عمومی، نقش بسزایی در ایجاد هویت و زیبایی شهری ایفا می‌کنند. این عناصر نه تنها به تزئین فضاهای شهری کمک می‌کنند، بلکه به عنوان نمادها و نشانه‌هایی از فرهنگ، تاریخ و ارزش‌های اجتماعی جامعه نیز عمل می‌کنند. بررسی ویژگی‌های انواع المان و مجسمه‌های شهری می‌تواند به درک عمیق‌تری از تأثیرات آن‌ها بر زندگی روزمره ساکنان و بازدیدکنندگان کمک کند. انواع المان‌های شهری شامل مجسمه‌ها، آبنماها، نیمکت‌ها، روشنایی‌های خیابانی و دیگر عناصر طراحی شهری هستند که هر یک با ویژگی‌ها و عملکردهای خاص خود، به ارتقاء کیفیت فضاهای عمومی کمک می‌کنند. مجسمه‌ها به عنوان نمادهای فرهنگی و تاریخی، می‌توانند داستان‌ها و روایت‌های محلی را به تصویر بکشند و حس تعلق به مکان را در افراد تقویت کنند. از سوی دیگر، المان‌های کاربردی مانند نیمکت‌ها و آبنماها، به بهبود تجربه کاربری و راحتی ساکنان و بازدیدکنندگان کمک می‌کنند. ویژگی‌های این المان‌ها شامل طراحی، متریا، مقیاس و تعامل با محیط اطراف است. طراحی مناسب می‌تواند به جذب توجه و ایجاد ارتباط عاطفی با مخاطبان کمک کند، در حالی که انتخاب متریا‌های مناسب بر دوام و ماندگاری این عناصر تأثیرگذار است. همچنین، مقیاس و تناسب المان‌ها با فضاهای شهری و تعامل آن‌ها با محیط اطراف، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این مقاله به بررسی ویژگی‌های انواع المان و مجسمه‌های شهری می‌پردازد و سعی دارد تا با تحلیل نمونه‌های مختلف، تأثیرات آن‌ها بر هویت شهری و تجربه کاربری را مورد بررسی قرار دهد. با توجه به اهمیت این عناصر در شکل‌دهی به فضاهای عمومی و ارتقاء کیفیت زندگی شهری، این تحقیق می‌تواند به طراحان، معماران و برنامه‌ریزان شهری کمک کند تا با درک بهتری از ویژگی‌های المان‌های شهری، فضاهای عمومی را به مکان‌هایی جذاب و کارآمد تبدیل نمایند.

المان و مجسمه های شهری

استقرار احجام در فضاهای عمومی به دنبال سفر شاهان قاجار به غرب در ایران متداول شد. نخستین مجسمه شهری، ایران پیکره ناصرالدین شاه سوار بر اسب است که توسط علی اکبر حجار مجسمه ساز دربار ساخته و در میدان باغشاه نصب گردید این پدیده جدید مانند سایر مظاهر برگرفته از غرب به شدت مورد استقبال قرار گرفت و تا سالها تکرار نمونه های مشابه آن ادامه داشت. بعدها با ظهور مجسمه سازان حرفه ای که اغلب از شاگردان کمال الملک بودند ساخت پیکره های مشاهیر ادب و سیاست در فضاهای شهری رایج شد. (پوراصغریان ۱۳۸۷)

بعدها با ظهور مجسمه سازان حرفه ای که اغلب از شاگردان کمال الملک بودند. ساخت پیکره مشاهیر ادب و سیاست در فضاهای شهری رایج شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و آغاز جنگ تحمیلی، موضوع مجسمه سازی نمایش عوارض ناشی از جنگ بر جامعه بود. در این دوره با رشد کمی مجسمه در فضاهای شهری رو برو هستیم در دهه هفتاد و با راه اندازی مجدد رشته مجسمه سازی در دانشگاه تهران کیفیت مجسمه سازی مورد توجه قرار گرفت. در حال حاضر مجسمه های شهری در تهران که حوزه وسیعی از مضامین را در بر می‌گیرد عموماً نقش ترمیمی داشته و جبرانی برای محیط‌های فاقد روحیه و جاذبه اند.

مجسمه ها، نمادها و المان‌های بکار رفته در میادین و خیابان‌های شهر از جمله اجزای ضروری و جدایی ناپذیر هنر عمومی در حوزه ی سیما و منظر شهر به شمار می‌روند چنانچه این عناصر با در نظر گرفتن فاکتورهای فرهنگی و محیطی جوامع شهری طراحی شوند می‌توانند علاوه بر کارکرد اصلی خود موجب حفظ هویت محیط‌های شهری شوند و به شهر انسجام و یکپارچگی

بخشند مجسمه ها از عواملی هستند که می توانند حس مکان را برای استفاده کننده ارتقاء داده و افراد را با محیط درگیر نمایند همچنین در ایجاد مکانی برای وقوع بحثهای اجتماعی موثر می باشند در حقیقت می توان گفت مناظر ایجاد شده به واسطه مجسمه ها و دیگر انواع هنر عمومی در فضا می توانند بستر ساز جذب مردم و شکل گیری فعالیتهای اجتماعی در محیط باشند مجسمه ها می توانند عامل اتصال کالبدی و بصری فضاهای چند بخشی با یکدیگر شده و موجب ارتقا معیار دسترسی در فضاهای شهری باشند. (شهابیان و حقیقی، ۱۳۹۳).

مجسمه شهری

مجسمه شهری حجمی سه بعدی و دارای فرم و بیان هنرمندانه است که از جهات مختلف قابل نظاره می باشد و موضوع آن معمولاً پیکره ی یک انسان حیوان گیاه یا شی است و جزئی از مبلمان شهری است که خارج از فضای بسته قرار گرفته باشد. (موره و دیگران، ۱۳۷۳)

مجسمه های شهری علاوه بر ایجاد زیبایی بصری به عنوان نمادها و نشانه هایی از هویت فرهنگی و گفتمان های شهری مورد استفاده قرار می گیرند مجسمه های شهری در ارتباط مستقیم با مردم هستند و لاجرم باید بتوانند با روحیات جمعی مردم و واقعیت های اجتماعی آنان ارتباط برقرار کنند. هر فضا و موقعیتی فرهنگ خاص خودش را دارد و مجسمه ای که در آن فضا قرار می گیرد. باید با موقعیت و فرهنگ مردمی که مقابلش می گذرند سنخیت داشته باشد. این مجسمه ها باید بتوانند به سرعت تاثیر زیبایی شناختی بر مخاطب خود بگذارند چرا که مخاطب این آثار تنها برای دیدن آنها به شهر نمی آیند و در نهایت این مجسمه ها باید بتوانند پیام و مفهومی را به سرعت به مخاطبان خود انتقال دهند. (مهاجر، ۱۳۸۶)

عملکرد اصلی مجسمه ها ایجاد حس مکان و هویت تعریف شده و القا روحیه خاص در فضا یا تقویت روحیه یک فضا است تعریف این عنصر و متمایز ساختن از سایر عناصر مبلمان شهری و آثار حجمی چندان ساده نیست و هر تعریفی در این زمینه نسبی است چرا که مجسمه سازی یک رشته هنری است و هنر نیز تعاریف محدود و مشخص را بر نمی تابد و خلاقیت هنری مرزهای هر تعریفی را در می نوردد. کارکرد اصلی مجسمه تزئین هویت بخشی یا انتقال پیامی به ناظران است و از مصالحی نظیر سنگ بتن فلز چوب فایبرگلاس ساخته می شود. (استوار، ۱۳۸۶) مجسمه ها می توانند به عنوان کیفیتی هویت آفرین و ماندگار با افراد جامعه ارتباط برقرار کنند حضور آنها در میادین و پارک ها منجر به همنشینی با زندگی روزمره انسان ها و تبدیل شدن به بخشی از حیات اجتماعی آنها می شود. (پورا صغریان، ۱۳۸۷)

ویژگی مهم مجسمه سازی شهری تاثیری است که در قیاس با سایر انواع مجسمه سازی از جمله مجسمه سازی فردی یک هنرمند دارد در حقیقت مجسمه شهری در یک نمایشگاه هنری دائمی با مخاطبین بیشمار به نمایش در می آید و به همین دلیل هم در ارتقای دانش تجسمی جامعه به مراتب موثرتر از سایر مجسمه هاست (رهنورد، ۱۳۸۷) این مجسمه ها باید بتوانند به سرعت تاثیر زیبایی شناختی بر مخاطب خود بگذارند چرا که مخاطب این آثار تنها برای دیدن آنها به شهر نمی آیند و در نهایت این مجسمه ها باید بتوانند پیام و مفهومی را به سرعت به مخاطبان خود انتقال دهند. (مهاجر، ۱۳۸۶)

مجسمه های شخصی یک هنرمند بر اساس احساس فردی او شکل می گیرد. سوژه آزاد است و همه چیز در نهایت آزادی است. این نوع مجسمه سازی بدون هیچ قید و شرطی به وجود می آید و عرضه می شود. مجسمه های شهری دارای این آزادی نیستند. به عبارتی اغلب مجسمه ساز مجاز نیست هر چه دلش می خواهد بسازد تا در یک قسمت شهر نصب شود. عوامل بسیاری بر طرح او تاثیر می گذارند. در حقیقت هنرمند به واسطه شرایطی خاص مجسمه ای را طرح و اجرا می کند که ممکن

است حتی بعضی از ویژگی‌های آن لزوماً مورد قبول خودش هم نباشد ممکن است مجسمه ساز دچار محدودیت‌هایی شود که ناگزیر فضای اطراف محل نصب مجسمه به او تحمیل کند. البته هنرمند می‌تواند در صورت امکان شاخصه‌های مجسمه سازی فردی خود را در مجسمه سازی سفارشی از هر نوع تعمیم دهد. اصولاً نتیجه خوب در مجسمه سازی سفارشی زمانی اتفاق می‌افتد که هنرمند بتواند بین سلايق خود و تمامی عوامل مداخله گر اثر سفارشی به یک تعامل و یک تعادل برسد. (سالیانی، ۱۳۸۷)

در طراحی یک مجسمه شهری برای یک فضای محیطی خاص مهم است که هنرمند مجسمه ساز به هدف نصب توجه کافی داشته باشد یک مجسمه ممکن است صرف جهت مسائل زیبایی شناسانه و تلطیف فضای شهری طراحی و نصب شود. یکی از کارکردهای مجسمه شهری به ویژه در کشورهایی با تمدن غنی مانند ایران، ارتقای کیفیت بصری و فرهنگی محیط شهری است؛ که البته نیاز است هنرمند از عناصر و داشت های فرهنگی و تاریخی مکان در طراحی و اجرای اثر خود استفاده کند و یا در مواردی مجسمه شهری جهت القای یک مفهوم یا معنای خاص و برای فضا سازی ویژه ای سفارش داده می‌شود در این گونه موارد نیز این هنرمند مجسمه ساز است که می‌بایست میان تمامی عناصر حجمی محیطی و مفاهیم مستتر در اثر ارتباط و هماهنگی لازم را برقرار سازد. (پورمندو همکاران، ۱۳۸۹) نکته دیگر که در طراحی و نصب مجسمه های شهری مهم به نظر می‌رسد ابعاد و مقیاس مجسمه به محل نصب آن است. در برخی موارد دیده می‌شود که مجسمه مشاهیر ملی کشور با ابعادی کوچک در منطقه ای نصب می‌شود که به دلیل سرعت ناظرین اصلاً مورد توجه قرار نمی‌گیرد. (سپیلی، ۱۳۸۵)

نقشها و کارکردهای مجسمه

۱) تقویت حس مکان یکی از مهمترین کارکردهای مجسمه ایجاد حس مکان تعریف شده، القا روحیه خاص در فضا یا تقویت روحیه یک فضا است. در صورت هماهنگی مجسمه با محیط و تقویت انسجام بصری محیط پیرامون شهروندان احساس رضایت و آرامش بیشتری می‌کنند و حس مکان تقویت می‌شود.

۲) تعریف و هویت بخشی به فضاهای شهری مجسمه هایی که از طراحی خلاقانه و هنرمندانه ای برخوردار باشند می‌توانند هویت بخش باشند.

۳) ارتقای کیفیت و ایجاد سرزندگی فضاهای شهری فضای خالی از هنر جذابیت ندارد و فقدان جذابیت از کیفیت فضا می‌کاهد و مانع ایجاد حس سرزندگی و نشاط در فضای شهری است مجسمه می‌تواند این هر دو را در صورت وجود سایر شرایط به فضا ارزانی دهد.

۴) ارتقای آگاهی‌های عمومی و معرفی نمادها و ارزش‌های فرهنگی مجسمه ها و توضیحات متصل به آنها می‌توانند سطح دانش و آگاهی‌های عمومی شهروندان در خصوص حوادث فرهنگی یا سایر زمینه ها را ارتقا بخشند به عنوان مثال می‌توانند مردم یک منطقه را با شخصیت های یا رویدادهای تاریخی یک منطقه آشنا سازند یا نمادهای فرهنگی آن منطقه را معرفی کنند.

۵) معرفی عملکرد و روحیه میدان یا محدوده پیرامون آن یا تداعی عملکرد تاریخی یا فرهنگی آن بسیاری از میدانی محل وقوع حوادث تاریخی منحصر به فرد هستند مجسمه هایی که موضوع این رویداد تاریخی باشد تا سالها بعد از آن می‌تواند تداعیگر این واقعه باشد، همچنین عملکرد فعلی میدان می‌تواند به وسیله مجسمه بیان شود مثلاً نصب مجسمه کوهنورد در میدانی که مبدا عزیمت کوهنوردان به کوهستان است بیانگر روحیه ورزشی حوزه پیرامونی میدان است.

۶) تعریف مرکز ثقل و نقطه تمرکز میدان مجسمه به عنوان عنصری در مرکز میدان از هر دو طرف دیده و درک می‌شود و می‌تواند نمایانگر مرکز میدان باشد به همین دلیل است که حتی در میادین خالی از خودرو نیز بسیاری از طراحان مجسمه را در مرکز ثقل میدان نصب می‌کردند تا حس مرکزیت را تقویت و نوعی نظم بصری به وجود آورند.

۷) ایجاد یک نشانه شهری نشانه از عناصر اصلی سازنده سیمای شهر است از نظر کوین لینچ نشانه‌ها عواملی در تشخیص قسمت‌های مختلف شهر هستند خصوصیات نشانه باید چنان باشد که بتوان آن را از میان عوامل بسیار شناخت اگر نشانه‌ها فرمی واضح داشته باشند با زمینه خود متضاد و به اطراف خود غالب و مسلط باشند شناخت آنها به آسانی میسر است و احتمال بیشتری هست که بر آنها معنایی متصور باشد مجسمه‌ها در بسیاری از موارد به ویژه اگر اندازه آنها بزرگ باشد می‌توانند به عنوان نشانه در سطح محله منطقه یا حتی شهر مطرح شوند.

۸) ایجاد انگیزه برای بهسازی محیط توسط شهروندان نصب مجسمه‌های مطلوب در میدان و بهسازی آن موجب می‌شود که ساکنان اطراف میدان انگیزه برای کیفیت بخشی به محیط خود پیدا کنند و تلاش کنند که محیطی متمایز به وجود آورند.

۹) مکان نمایی منظور از مکان نمایی این است که طراح مجسمه و پیرامون آن را به نحوی طراحی کند که تداعی کننده یک فضای به خصوص مثلاً میدان جنگ یک بیشه یا یک چراگاه باشد.

۱۰) تناسب بخشی به نام میدان مجسمه‌ها در میادینی که از سابقه تاریخی خاصی برخوردار نیستند.

و نامی قراردادی برای آنها تعیین نشده است می‌توانند به نحوی طراحی شوند که نام میدان را در اذهان بینندگان تثبیت کنند مثلاً نماد لاله در میدان لاله چنین کاربردی دارد.

۱۱) معرفی سبک‌ها و سنت‌های هنری مجسمه‌ها هنر را به میان مردم می‌آورند از این رو می‌توانند مردم را با سبک‌های هنری قدیمی یا جدید آشنا سازند و بر دانش هنری و سواد بصری آن‌ها بیفزایند. (استوار، ۱۳۸۶)

از سوی دیگر موضوعات مضامین و مفاهیمی که دستمایه ساخت مجسمه‌های شهری می‌شوند به طور عمده در مقولات زیر قابل طبقه بندی است:

(۱) مشاهیر و شخصیت‌های تاریخی، فرهنگی، ادبی هنری سیاسی علمی و... نظیر فردوسی ابوریحان بیرونی میرعماد

(۲) مبارزان دلاوران و شهدا نظیر میرزا کوچک خان جنگلی امام قلی خان رییسعلی دلواری شهید بابایی

(۳) ورزشکاران نظیر تختی

(۴) روایت‌ها و شخصیت‌های اسطوره‌ای نظیر روایت مبارزه گرشاسب و اژدها

(۵) موجودات و اسطوره‌های نظیر سیمرغ

(۶) مضامین مذهبی

یادمان‌های تاریخی، سیاسی ورزشی و عمرانی نظیر یادمان انقلاب در میدان انقلاب تهران و یادمان صعود ایران به جام جهانی فوتبال در بندر گناوه یادمان‌های جنگ و یادمان‌های گازرسانی به شهرها

(۸) مضامین عاطفی یا احساسی نظیر مجسمه مادر

(۹) مضامین اقتصادی و معیشتی نظیر مجسمه‌هایی که معرف شیوه معیشت و تولید در شهر یا منطقه هستند مانند مجسمه

ماهگیر جای کار چوپان و...

(۱۰) تولیدات عمده شهر و منطقه نظیر مجسمه پسته، گندم، گلاب و...

(۱۱) مضامین طبیعی و اقلیمی نظیر مجسمه‌هایی که معرف طبیعت یا حیوانات ویژه منطقه هستند.

مجسمه پرندگان یا حیوانات بومی

(۱۲) مضامین سنتی و فرهنگی نظیر مجسمه هایی که شیوه های زندگی عادات فرهنگی نحوه تغذیه آشامیدنی های مورد علاقه و... را نشان می دهد مجسمه قوری چای فنجان و...
(۱۳) مضامین عملکردی نظیر مجسمه هایی که معرف عملکرد مکان هستند نظیر مجسمه کوهنورد در تهران که معرف هویت ورزشی این منطقه است
(۱۴) پیام ها و مفاهیم انتزاعی یا واقعی فرهنگی اجتماعی نظیر تنهایی انسان آزادی تقابل مدرنیسم و سنت پرواز شکوفایی تلاش و... (استوار، ۱۳۸۶)

المان شهری

المان یا نماد شهری ترکیبی است پیکره وار که در ساخت آن از ویژگی های درونی احجام و اشکال هندسی نظیر صفحات قائم یا منحنی اجزای سازه ای کابل ها و فریم ها و به طور کلی هر آنچه می تواند جنبه ی تزئینی و ساختمانی داشته باشد به صورت یک کلیت یکپارچه و یا تلفیقی از موارد فوق استفاده می شود این ترکیب دارای یک نظام هندسی و تعادلی پایدار و زیباست به گونه ای که پس از ایجاد افراد را جذب خود مینماید و ذهنشان را درگیر می کند و می تواند به صورت سمبلیک مشخصه ای برای شناخت یک منطقه شهری باشد یعنی جزء شاخصه های شهری شده و با بردن نام منطقه مزبور ناخودآگاه به دنبال شاخصه ها و ویژگی های خاص آن منطقه ذهن المان مورد نظر را تصویر سازی خواهد کرد (داوری نژاد مبهوت، ۱۳۹۱)
تفاوت اصلی مجسمه با المان در نگاه آنها به یک موضوع است المان فکر و اندیشه و تامل انسان را می طلبد و موجب درگیری ذهن می شود اما مجسمه مفهوم را مستقیماً به مخاطب عرضه می کند. علاوه بر این مجسمه معمولاً تنوع ندارد و به لحاظ کالبدی یکنواخت است. در صورتی که
المان ها چه به لحاظ فرمها و آرایه های به کار رفته و چه به لحاظ مصالح رنگ ها و تزئینات معمارانه می توانند سرشار از تنوع و زیبایی باشند (پورمند موسیوند، ۱۳۸۶)

تأثیراتی که المان و مجسمه های شهری در فضاهای عمومی میگذارند عمدتاً شامل موارد زیر می شود :

۱- ارتقای کیفیت محیط و منظر

۲- ارتقای حس مکان و هویت جمعی

۳- ارتقای کارکرد فضای شهری.

انواع المان های شهری

المان ها خود به سه نوع تقسیم می شوند: نمایشی، بیانی و عملکردی که در ذیل به طور خلاصه به بیان ویژگی های هر نوع می پردازیم :

ویژگی‌های المان‌های نمایشی

- ۱- برخورداری از جنبه نمایشی هنری زیبایی
- ۲- عدم برخورداری از مفهومی خاص
- ۳- دارای مخاطب خاص
- ۴- کاربرد کمتر در سطح شهر
- ۵- کاربرد بیشتر در نمایشگاه‌های هنری و گالری‌های نمایشی و.....

ویژگی‌های المان‌های بیانی

- ۱- با بیان مطلبی خاص طراحی می‌شوند
- ۲- بازگو کننده رویداد تاریخی فرهنگی و یا ویژگی‌های منطقه و مردم آن
- ۳- دارای مخاطب عام می‌باشد
- ۴- کاربرد گسترده تری در سطح شهر بخصوص میادین شهری و گرهِ های شهری.

ویژگی‌های المان‌های عملکردی

- ۱- خلق فضا با استفاده از آرایه ها و عناصر بصری
- ۲- الزام به داشتن اطلاعات ویژه از منطقه مذکور قبل از ایجاد چنین فضایی
- ۳- استفاده گسترده تری نسبت به المان‌های بیانی در سطح شهر
- ۴- دارای مخاطب بیشتر نسبت به المان‌های بیانی و نمایشی
- ۵- دارای سبک‌های بیشمار در هر شهر (مبهور و دیگران، ۱۳۹۲)

نقش شهرداری‌ها در تهیه و نصب المان‌ها و مجسمه‌های شهری

شهرداری‌ها به عنوان نهادهای محلی مسئول مدیریت و توسعه فضاهای شهری، نقش کلیدی در تهیه و نصب المان‌ها و مجسمه‌های شهری دارند. این عناصر نه تنها به زیبایی و جذابیت شهر کمک می‌کنند، بلکه به عنوان نمادهای فرهنگی و تاریخی، هویت شهری را شکل می‌دهند و ارتباط عمیق‌تری میان ساکنان و محیط اطرافشان برقرار می‌کنند. یکی از وظایف اصلی شهرداری‌ها در این زمینه، برنامه‌ریزی و طراحی مناسب برای نصب المان‌ها و مجسمه‌های شهری است. این فرآیند شامل شناسایی نقاط مناسب برای نصب، انتخاب طراحی‌های متناسب با فرهنگ و تاریخ محلی و همچنین در نظر گرفتن نیازهای جامعه است. شهرداری‌ها باید با همکاری طراحان و هنرمندان محلی، طرح‌هایی را ایجاد کنند که نه تنها زیبا باشند، بلکه با هویت و ویژگی‌های محلی همخوانی داشته باشند. تأمین منابع مالی برای تهیه و نصب المان‌ها و مجسمه‌های شهری یکی دیگر از مسئولیت‌های شهرداری‌هاست. این نهادها باید بودجه لازم را برای این پروژه‌ها در نظر بگیرند و از منابع مختلفی مانند کمک‌های دولتی، سرمایه‌گذاری‌های خصوصی و حتی مشارکت‌های مردمی بهره ببرند. برنامه‌ریزی مالی مناسب می‌تواند به اجرای موفق پروژه‌ها و حفظ کیفیت آن‌ها کمک کند. همچنین شهرداری‌ها مسئول نظارت بر مراحل مختلف پروژه‌های نصب المان‌ها و مجسمه‌های شهری هستند. این نظارت شامل انتخاب پیمانکاران، کنترل کیفیت کار و اطمینان از رعایت

استانداردهای ایمنی و زیست‌محیطی می‌شود. مدیریت صحیح پروژه‌ها می‌تواند به جلوگیری از مشکلات و تأخیرات احتمالی کمک کند و اطمینان حاصل کند که پروژه‌ها به موقع و با کیفیت بالا به پایان برسند. مشارکت جامعه در فرآیند طراحی و نصب المان‌ها و مجسمه‌های شهری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. شهرداری‌ها باید با برگزاری جلسات مشاوره و نظرسنجی‌های عمومی، نظرات و پیشنهادات ساکنان را جمع‌آوری کنند. این مشارکت می‌تواند به افزایش حس تعلق و مالکیت شهروندان نسبت به فضاهای عمومی کمک کند و باعث شود که المان‌ها و مجسمه‌ها به عنوان بخشی از هویت شهری شناخته شوند.

نگهداری و حفظ

پس از نصب، شهرداری‌ها مسئول نگهداری و حفظ المان‌ها و مجسمه‌های شهری هستند. این شامل تعمیرات دوره‌ای، نظافت و مراقبت از این عناصر می‌شود. نگهداری مناسب می‌تواند به افزایش عمر مفید المان‌ها و حفظ زیبایی و جذابیت آن‌ها کمک کند. در واقع نقش شهرداری‌ها در تهیه و نصب المان‌ها و مجسمه‌های شهری بسیار حیاتی است. این نهادها با برنامه‌ریزی، تأمین منابع مالی، نظارت بر پروژه‌ها، مشارکت جامعه و نگهداری مناسب، می‌توانند به ایجاد فضاهای عمومی زیبا و معنادار کمک کنند. این عناصر نه تنها به زیبایی شهر می‌افزایند، بلکه به عنوان نمادهایی از فرهنگ و تاریخ محلی، هویت شهری را تقویت می‌کنند و ارتباطات اجتماعی را در جامعه بهبود می‌بخشند.

منابع و مآخذ

۱. استوار، مسیب (۱۳۹۲) هنر گرافیک محیطی، تهران: انتشارات رازنامه.
۲. پور اصغریان، مهتاب (۱۳۸۷) مجسمه سازی در فضای شهری ایران، تهران: فصلنامه تحلیلی پژوهشی نگره، شماره ۸ و ۹، صفحات ۳۱-۳۹.
۳. پورمند؛ حسنعلی، موسیوند؛ محسن (۱۳۸۹) مجسمه سازی در فضاهای شهری تهران، نشریه هنرهای زیبا هنرهای تجسمی، شماره ۴۴، صفحات ۵۱-۵۸.
۴. داوری نژاد؛ مسعود، مبهوت؛ محمدرضا (۱۳۹۱) شناخت فضای شهری، تهران: طحان
۵. رهنورد زهرا، (۱۳۸۷) نمایشگاهی دائمی، تهران: نشریه تندیس، شماره ۱۳۹، صفحه ۴.
۶. سالیانی، ناهید (۱۳۸۷) ضرورت حساسیت، نشریه تندیس، شماره ۱.
۷. سهیلی، جمال الدین (۱۳۸۵) طراحی مجسمه های شهری اولین همایش بیم المللی شهر برتر طرح برتر همدان، سازمان عمران شهرداری همدان.
۸. شهابیان پویان حقیقی، ریحانه (۱۳۹۳) واکاوی نقش هنر عمومی در موفقیت فضای شهری میدان نقش جهان اصفهان، تهران: مجله هویت شهر، سال ۸۰، شماره ۱۹، صفحات ۸۹ - ۱۰۰.
۹. مبهوت؛ محمدرضا، منتظری؛ زهرا، طوسیانی؛ حدیثه (۱۳۹۲) تاثیر گذاری المان های شهری بر هویت فضای شهری، همایش ملی معماری، شهرسازی و توسعه پایدار با محوریت از معماری بومی تا شهر پایدار، مشهد.
۱۰. موره؛ ژان پیر، آلن؛ ایو ماری، لیز؛ سابری ماری (۱۳۷۳) فضاهای شهری طراحی، اجراء مدیریت، ترجمه ی حسین رضایی و دیگران، تهران: نشر اداره کل روابط عمومی و بین المللی شهرداری.
۱۱. مهاجر، آذر (۱۳۸۶) آثاری برای تمام فصول، تهران: نشریه همشهری، ۱۳۸۶، ۲، ۲۲، صفحات ۱۰-۱۴.